

> Retouradres Postbus 19530 2500 CM Den Haag

Gemeente Barneveld
De heer G.H. Franken
Postbus 63
3770 AB Barneveld

Dienst Regelingen
Team Vergunningen en
Ontheffingen Uitvoering

Laan van NOI 131-133
2593 BM Den Haag
Postbus 19530
2500 CM Den Haag
www.minlnv.nl

Onze referentie
TRCDR/2009/5186

Uw referentie
264948

Bijlagen
1

Datum 11 december 2009
Betreft Goedkeuringsbesluit gedragscode Gemeente Barneveld

Geachte heer Franken,

Naar aanleiding van uw brief van 7 mei 2007 waarin u mij de Gedragscode Flora- en faunawet voor gemeente Barneveld, aanbiedt met het verzoek deze goed te keuren, deel ik u het volgende mee.

Hierbij ontvangt u het goedkeuringsbesluit voor de door u opgestelde gedragscode.

Zienswijzen

Het ontwerp van deze beschikking heeft vanaf 18 september 2009 gedurende zes weken ter inzage gelegen. Gedurende deze periode heeft een ieder zijn zienswijzen kunnen inbrengen. Op het ontwerpgoedkeuringsbesluit zijn in het kader van de uniforme voorbereidingsprocedure van de Algemene Wet Bestuursrecht geen zienswijzen ingebracht. Er is voor mij derhalve geen aanleiding om goedkeuring aan de gedragscode te onthouden, noch om het definitieve goedkeuringsbesluit op enige wijze aan te passen.

Wettelijk kader

Beschermde soorten

De plantensoorten waarvoor de gedragscode is opgesteld zijn beschermde inheemse plantensoorten als bedoeld in artikel 3, lid 1, van de Flora- en faunawet. De diersoorten waarvoor de gedragscode is opgesteld zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1 en 2, van de Flora- en faunawet.

Verbodsbepalingen

Op grond van artikel 8 van de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde inheemse plantensoorten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Leven
van het land,
geven
om natuur.

Op grond van de artikelen 9, 10, 11 en 12 van de Flora- en faunawet is het onder meer verboden om beschermde inheemse diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen; beschermde inheemse diersoorten opzettelijk te verontrusten; nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren; eieren van beschermde inheemse diersoorten te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Dienst Regelingen
Team Vergunningen en
Ontheffingen Uitvoering

Datum
11 december 2009

Onze referentie
TRCDR/2009/5186

Vrijstelling

Op grond van artikel 75, lid 1, van de Flora- en faunawet kan bij of krachtens een algemene maatregel van bestuur onder andere vrijstelling worden verleend van de verboden bedoeld in de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.

Gunstige staat van instandhouding

Op grond van artikel 75, lid 5, van de Flora- en faunawet wordt vrijstelling slechts verleend indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Andere bevredigende oplossing

Op grond van artikel 75, lid 6, aanhef en onder c, van de Flora- en faunawet wordt voor soorten die zijn opgenomen op bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, voor vogels en voor soorten die bij algemene maatregel van bestuur zijn aangewezen¹, vrijstelling slechts verleend wanneer er, naast de voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, geen andere bevredigende oplossing bestaat met het oog op andere belangen, genoemd in artikel 2, lid 3, van het Besluit vrijstelling beschermde dieren en plantensoorten Flora- en faunawet (hierna te noemen: het Besluit).

Vrijstelling op basis van een gedragscode

Op grond van artikel 16b, lid 1, sub a, b, c en d, van het Besluit gelden de verboden, bedoeld in de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet niet bij de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer of onderhoud van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen en berm en in het kader van natuurbeheer; de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw en de bosbouw; bestendig gebruik; en de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, mits de werkzaamheden plaatsvinden overeenkomstig een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

¹ Bijlage I bij het Besluit vrijstelling beschermde dieren en plantensoorten (Stb. 2000, 525), laatstelijk gewijzigd 10 september 2004.

Uitzonderingen op de vrijstelling op basis van de gedragscode

Op grond van artikel 16b, lid 3, van het Besluit geldt de vrijstelling voor het verbod bedoeld in artikel 10 van de Flora- en faunawet niet voor beschermde soorten genoemd in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn en bijlage 1 van het Besluit, indien er werkzaamheden uitgevoerd worden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik. Op grond van artikel 16b, lid 4, van het Besluit geldt de vrijstelling voor de verboden bedoeld in de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet niet voor beschermde soorten genoemd in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, bijlage 1 van het Besluit en vogels, indien er werkzaamheden uitgevoerd worden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Dienst Regelingen
Team Vergunningen en
Ontheffingen Uitvoering

Datum
11 december 2009

Onze referentie
TRCDR/2009/5186

Goedkeuring gedragscode

Een gedragscode wordt conform artikel 16c, eerste lid, van het Besluit slechts goedgekeurd indien hierin een wijze van uitvoering van werkzaamheden is beschreven, waarmee afdoende gewaarborgd is dat ten aanzien van beschermde soorten:

- a) geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;
- b) zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen houdt in dat van de in de gedragscode beschreven werkzaamheden geen wezenlijke invloed uitgaat op beschermde soorten en voorafgaand en tijdens de werkzaamheden in redelijkheid alles wordt verricht of gelaten om schade aan beschermde diersoorten te voorkomen.

Samenvattend geldt vrijstelling op basis van een gedragscode, indien:

- geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;
- zorgvuldig wordt gehandeld;
- er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er in het geval van soorten genoemd in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn en bijlage 1 van het Besluit en vogels geen andere bevredigende oplossing bestaat.

Overwegingen

Reikwijdte van de gedragscode

Soorten

In de inleiding van de gedragscode wordt de reikwijdte ervan uitdrukkelijk vastgesteld: voor wat betreft tabel 2-soorten² en alle vogelsoorten voor 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting' en voor wat betreft tabel 2-soorten, tabel 3-soorten en alle vogelsoorten voor 'bestendig beheer en onderhoud' en 'bestendig gebruik'.

Werkzaamheden

In paragraaf 5.5 van de gedragscode wordt een aantal werkzaamheden genoemd die, mits steeds gericht op behoud van de bestaande situatie, onder 'bestendig beheer en onderhoud' verstaan dienen te worden:

- maaiwerkzaamheden
- snoeiwerkzaamheden
- kappen van beplantingen
- slootonderhoud

Deze werkzaamheden zijn naar mijn oordeel te vatten onder het belang bestendig beheer of onderhoud aan infrastructuur in artikel 16b, lid 1, onder a, en onder het belang bestendig beheer of onderhoud in de landbouw en de bosbouw in artikel 16b, lid 1, onder b, van het Besluit.

In paragraaf 6.1 van de gedragscode wordt aangegeven wat onder 'bestendig gebruik' verstaan dient te worden: uiteenlopende, jaarlijks op dezelfde wijze terugkerende activiteiten die samenhangen met de landschappelijke kwaliteit van een gebied en die daarin zijn ingepast en die steeds gericht zijn op behoud van de bestaande situatie. Voor de gemeente Barneveld zijn relevante voorbeelden: instandhouding van recreatiegebieden, het laten plaatsvinden van evenementen op daarvoor bestemde terreinen en het uitlaten van honden op daarvoor bestemde plaatsen. Deze werkzaamheden zijn naar mijn oordeel te vatten onder het belang bestendig gebruik als bedoeld in artikel 16b, lid 1, onder c, van het Besluit.

Dienst Regelingen
Team Vergunningen en
Ontheffingen Uitvoering

Datum
11 december 2009

Onze referentie
TRCDR/2009/5186

² De verdeling van beschermde soorten in drie tabellen vloeit voort uit de LNV-brochure 'Bulten aan het werk?'

- Tabel 1 wordt gevormd door de bij ministeriële regeling aangewezen beschermde inheemse dier- en plantensoorten, zoals bedoeld in artikel 16b, tweede lid, onder a, van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet (hierna te noemen: het Besluit);
- Tabel 2 wordt gevormd door de overige beschermde inheemse dier- en plantensoorten (ultgezonderd alle vogelsoorten), zoals bedoeld in artikel 16b, tweede lid, onder b, van het Besluit, mits zij niet tot tabel 3 behoren;
- Tabel 3 wordt gevormd door de soorten die genoemd worden in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn en de soorten die zijn opgenomen in bijlage 1, behorende bij het Besluit.

Onder bestendig gebruik wordt verstaan het sinds langere tijd ondernemen van activiteiten, die samenhangen met de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied en ingepast zijn door de beheerder of eigenaar van het gebied of inpasbaar zijn³.

Dienst Regelingen
Team Vergunningen en
Ontheffingen Uitvoering

Datum
11 december 2009

Onze referentie
TRCDR/2009/5186

De inpasbaarheid van een activiteit in het betreffende gebied hangt af van een aantal parameters zoals frequentie en impact. Een voorbeeld van een activiteit met een hoge frequentie, maar een relatief lage impact is het uitlaten van honden (mits deze niet actief dieren verontrusten). Het is echter ook mogelijk dat een activiteit met een lage frequentie zoals een evenement toch een voldoende lage impact heeft om in het betreffende gebied inpasbaar te zijn. De bestendigheid van een evenement dient derhalve aangetoond te kunnen worden door middel van een onderbouwde inschatting van de impact op het gebied. Daarbij dienen zaken als locatie, intensiteit (in zowel bezoekersaantallen als bijvoorbeeld geluidsbelasting) en frequentie aan de orde te komen.

In paragraaf 4.3 van de gedragscode wordt een aantal werkzaamheden genoemd die onder de uitvoering van 'ruimtelijke ontwikkelingen' verstaan dienen te worden:

- slootdemping
- herprofilering van watergangen
- waterbodemsanering (indien er sprake is van achterstallig onderhoud)
- sloop- en reconstructiewerkzaamheden
- bouwrijp maken van grond
- aanlegwerkzaamheden

Bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting betreft het ingrijpende veranderingen die leiden tot een functieverandering of uiterlijke verandering van het gebied. De hierboven beschreven werkzaamheden zijn naar mijn oordeel te vatten onder de belangen ruimtelijke ontwikkeling en inrichting in artikel 16b, lid 1, onder d, van het Besluit.

Soorten genoemd in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn⁴

Vrijstelling voor soorten genoemd in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn kan alleen verleend worden, indien het één van de in artikel 16 van de Habitatrichtlijn genoemde afwijkingsmogelijkheden betreft.

³ Voorbeelden van bestendig gebruik zijn het houden van militaire oefeningen op bestaande oefenterreinen van Defensie, het kamperen op speciaal daarvoor bestemde plekken, (cultuur-) historisch bepaalde evenementen zoals veldlopen, wandeltochten, Sint-Hubertusvieringen, evenementen op speciaal daarvoor bestemde terreinen, zoals crosscircuits of evenemententerreinen, zoals genoemd in de Memorie van Toelichting bij het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (Stb. 2000, 525), laatstelijk gewijzigd 10 september 2004.

⁴ Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

Naar mijn oordeel passen de genoemde werkzaamheden binnen de afwijkingsgronden genoemd in artikel 16 van de Habitatrichtlijn. De in de Gedragscode Flora- en faunawet gemeenten in de Alblasserwaard/Vijfheerenlanden genoemde werkzaamheden worden uitgevoerd ter bescherming van wilde flora en fauna en de instandhouding van natuurlijke habitats, in het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid of om andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten. Op grond hiervan biedt de Habitatrichtlijn naar mijn mening ruimte om van de verbodsbepalingen af te wijken en kan voor wat betreft de in deze Gedragscode opgenomen activiteiten onverkort vrijstelling van de verboden genoemd in de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet gelden, zolang de activiteiten geen ruimtelijke ontwikkeling en inrichting betreffen als genoemd in artikel 16b, lid 1, onder d, van het Besluit.

Dienst Regelingen
Team Vergunningen en
Ontheffingen Uitvoering

Datum
11 december 2009

Onze referentie
TRCDR/2009/5186

Vogelrichtlijn⁵

Vrijstelling voor vogels kan alleen verleend worden, indien het één van de in artikel 9 van de Vogelrichtlijn genoemde afwijkingsmogelijkheden betreft. Naar mijn oordeel passen de genoemde werkzaamheden binnen de afwijkingsgronden genoemd in artikel 9 van de Vogelrichtlijn. De in de Gedragscode Flora- en faunawet gemeenten in de Alblasserwaard/Vijfheerenlanden genoemde werkzaamheden worden uitgevoerd ter bescherming van wilde flora en fauna en in het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid.

Op grond hiervan biedt de Vogelrichtlijn naar mijn mening ruimte om van de verbodsbepalingen af te wijken en kan voor wat betreft de in deze Gedragscode opgenomen activiteiten onverkort vrijstelling van de verboden genoemd in de artikelen 9 tot en met 12 van de Flora- en faunawet gelden, zolang de activiteiten geen ruimtelijke inrichting en ontwikkeling betreffen als genoemd in artikel 16b, lid 1, onder d, van het Besluit.

Bovenstaande houdt in dat ten aanzien van soorten genoemd in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en vogels de vrijstelling alleen geldt voor bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik. Zoals reeds hierboven vermeld, betreffen deze activiteiten een voortzetting van een ter plaatse bestaande praktijk die regelmatig terugkeert en al langere tijd plaatsvindt zonder dat deze activiteiten in de weg hebben gestaan van de vestiging en het behoud van individuen van beschermde soorten in gebieden waar deze activiteiten plaatsvinden. Dit geldt ook voor soorten genoemd in Bijlage 1 bij het Besluit.

De maatregelen genoemd in de Gedragscode zijn gericht op het voortzetten van deze praktijk op een wijze waardoor de soorten, net als in het verleden, niet in hun gebruik van deze gebieden wordt gehinderd.

Verantwoordelijkheid

De gedragscode is opgesteld ten behoeve van de gemeente Barneveld en werkzaamheden die in opdracht van de gemeente Barneveld plaatsvinden.

⁵ Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand.

De initiatiefnemer is te allen tijde (eind)verantwoordelijk voor het volgen van de gedragscode, dus ook voor de kwaliteit van de uitgevoerde veldonderzoeken en voor de gevolgde procedure. Een met de uitvoering van de gedragscode belaste ambtenaar is verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving van de gedragsregel 'zorgvuldig werken' en de uitvoering van mitigerende en compenserende maatregelen. In het afsprakenformulier (bijlage 3 bij de gedragscode) worden afspraken met betrekking tot 'zorgvuldig werken' tussen de initiatiefnemer en de aannemer vastgelegd.

Dienst Regelingen
Team Vergunningen en
Ontheffingen Uitvoering

Datum
11 december 2009

Onze referentie
TRCDR/2009/5186

Afwijken van de gedragscode

Afwijking van een in de gedragscode beschreven gedragsregel valt slechts onder de reikwijdte van de goedkeuring, wanneer wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- In het projectplan dient overtuigend te worden gemotiveerd waarom het in dit concrete geval niet mogelijk of niet wenselijk is om te handelen volgens de in de gedragscode beschreven gedragsregel. Het is niet wenselijk om te handelen volgens de in de gedragscode beschreven gedragsregel wanneer toepassing van de goedgekeurde gedragsregel in voorkomend geval een negatief effect voor de betreffende soort met zich meebrengt.
- In het (ecologisch) werkprotocol dient overtuigend te worden gemotiveerd dat de gekozen alternatieve werkwijze voor de betreffende soort minimaal hetzelfde effect heeft als de in de gedragscode beschreven gedragsregel, dan wel een gunstiger effect heeft.
- De afwijking dient door een ecologisch deskundige⁶ gemotiveerd te worden verantwoord.
- Deze gedocumenteerde motivatie dient te allen tijde beschikbaar te zijn ten behoeve van het toezicht op de naleving van de wet. Op verzoek van handhavende instanties dient hier onverwijld inzage in te worden gegeven dan wel een afschrift van te worden verstrekt.

⁶ Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging VZZ, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Indien niet aan de hiervoor vermelde voorwaarden is voldaan, dient op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet een ontheffing te worden aangevraagd.

Dienst Regelingen
Team Vergunningen en
Ontheffingen Uitvoering

Calamiteiten

In de gedragscode wordt in paragraaf 3.4 aangegeven hoe er gehandeld dient te worden bij calamiteiten waarbij het niet mogelijk is om geheel volgens de gedragscode te werken. Het is van belang dat de genomen maatregelen en de eventuele effecten op beschermde soorten goed gedocumenteerd worden.

Datum
11 december 2009

Onze referentie
TRCDR/2009/5186

Compensatie

In verschillende paragrafen van de gedragscode wordt gesteld dat waar schade aan beschermde soorten niet kan worden voorkomen, de schade aan (populaties) van beschermde soorten gecompenseerd dient te worden. Ik merk naar aanleiding daarvan op dat een gedragscode slechts kan worden goedgekeurd, indien activiteiten plaatsvinden waarvan geen wezenlijk negatieve invloed uitgaat op beschermde soorten. Schadebeperkende (mitigerende) maatregelen passen in dat geheel, compenserende maatregelen echter niet. Immers, er is eerst een noodzaak tot compensatie, wanneer leefgebiedfuncties onherstelbaar beschadigd of vernield zijn. Werken volgens een gedragscode streeft ernaar om schade te voorkomen. Compensatie maakt daarom geen deel uit van de goedkeuring. Indien leefgebiedfuncties zodanig beschadigd of vernield dreigen te worden waardoor er sprake is van wezenlijk negatieve invloed op beschermde soorten, dient u een ontheffing aan te vragen.

Documentatie van de toepassing van de gedragscode

De vrijstelling van de verbodsbepalingen in de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet geldt slechts als aantoonbaar wordt gehandeld conform de gedragscode. De toepassing van de gedragscode moet daarom goed gedocumenteerd worden. In de gedragscode is niet voorzien in de wijze waarop dit moet gebeuren. Het is de verantwoordelijkheid van de gebruiker van de gedragscode om de naleving van de gedragscode goed te documenteren. In Bijlage 3 is hiervoor een format opgenomen.

Inventarisatie

Wijze van inventariseren en deskundigheid

In de hoofdstukken 4, 5 en 6 van de gedragscode, handelend over respectievelijk 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting', 'bestendig beheer en onderhoud' en 'bestendig gebruik', zijn stappenplannen opgenomen. Indien nog niet voor aanvang van de werkzaamheden met zekerheid bekend is welke beschermde soorten op (of in de directe omgeving van) de locatie van de activiteit aanwezig zijn, dient er een inventarisatie plaats te vinden.

Een inventarisatie bestaat uit een inschatting van de aanwezigheid van tabel 2-soorten en tabel 3-soorten, waarbij alle voor beschermde soorten belangrijke habitats worden bekeken.

De inventarisatie bestaat uit een oriënterend veldbezoek, aangevuld met nadere veldonderzoeken naar specifieke soortgroepen wanneer uit oriënterend veldonderzoek of literatuurstudie blijkt dat tabel 2- en 3-soorten en vogels kunnen worden verwacht.

In bijlage 2 bij de gedragscode is de wijze omschreven waarop het voorkomen van de verschillende te verwachten soortgroepen onderzocht dient worden. De inventarisatiemethoden zijn gebaseerd op de methoden die gebruikt worden door Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). In paragraaf 2.1 van de gedragscode wordt vermeld dat de waarnemingen van de inventarisaties vastgelegd worden in een quickscan. Bijzondere waarnemingen worden zo mogelijk op een kaart genoteerd.

Dienst Regelingen
Team Vergunningen en
Ontheffingen Uitvoering

Datum
11 december 2009

Onze referentie
TRCDR/2009/5186

De inventarisaties worden uitgevoerd door een of meer ecologen of andere deskundigen die over de noodzakelijke kennis beschikken van alle te onderzoeken soortgroepen. Om aan te geven waar beschermde natuurwaarden worden verwacht heeft u een digitale "Natuurkaart" opgesteld.

Checklist

De gedragscode dient een checklist te bevatten met soorten waar een inventarisatie zich op zou moeten richten. In hoofdstuk 2 van de gedragscode is samengevat welke soorten uit tabel 2, tabel 3 en vogelsoorten recent op het grondgebied van de gemeente Barneveld zijn waargenomen en welke soorten vermoedelijk (op korte termijn) kunnen worden aangetroffen. Paragraaf 2.1 van de gedragscode maakt inzichtelijk hoe deze selectie tot stand is gekomen. Ik beschouw deze selectie als een checklist met soorten waar een inventarisatie zich minimaal op dient te richten.

In paragraaf 7.5 van de gedragscode wordt vermeld dat het belangrijk is om de soortenlijst periodiek, bij voorkeur eens in de drie jaar, te controleren en zonodig aan te passen op basis van nieuwe verspreidingsgegevens.

Alleen vogelsoorten die geplaatst zijn op de Rode lijst zijn opgenomen in de selectie van beschermde soorten die (mogelijk) voorkomen binnen het grondgebied van de gemeente Barneveld. U geeft aan dat het inventariserend natuuronderzoek in ieder geval een inventarisatie omvat van broedvogels genoemd op de Rode lijst. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de Rode lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. Op de Rode lijsten staan bovendien alleen soorten die zich in Nederland voortplanten, dus geen overwinterende vogels. De opname van vogels als beschermde soorten is gebeurd in artikel 4, lid 1, onder b, van de Flora- en faunawet. Dit betreft alle soorten vogels die van nature voorkomen op het Europese grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. De minister hoopt dat volgende Rode lijsten, die per soortgroep eens in de tien jaar verschijnen, korter zullen zijn dan de huidige.

Het ministerie van LNV werkt daaraan via het natuur- en soortenbeleid, maar verwacht ook van andere overheden en terreinbeherende organisaties dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de soorten die op Rode lijsten voorkomen. Door speciale aandacht te vragen voor de soorten op de Rode lijst draagt u hieraan bij, maar de inventarisatie behoort op grond van de Flora- en faunawet alle mogelijke in het plangebied voorkomende broedvogels te omvatten. Het onderscheid in vogels op de Rode lijst en overige is derhalve, hoewel lovenswaardig, niet nodig.

Duur geldigheid gegevens

De veldinventarisatie vindt maximaal drie jaar vóór de start van de werkzaamheden plaats. De gegevens van het literatuur onderzoek zullen niet ouder zijn dan vijf jaar.

Voorzorgsmaatregelen

Wezenlijk negatieve invloed

Met een gedragscode dient door middel van zorgvuldig handelen een wezenlijk negatieve invloed op beschermde soorten te worden voorkomen. Het is de verantwoordelijkheid van de gebruiker van de gedragscode om bij elk project te beoordelen of er sprake is van een wezenlijk negatieve invloed op beschermde soorten.

Of er sprake is van een wezenlijk negatieve invloed vergt een beoordeling van geval tot geval. Omdat een gedragscode juist bedoeld is om gebruikt te kunnen worden in meer gevallen, dient in de gedragscode aangegeven te worden hoe bij elk individueel project beoordeeld wordt of er sprake is van wezenlijk negatieve invloed op beschermde soorten. In de gedragscode is hierin in paragraaf 3.2 voorzien.

Mitigerende maatregelen

In de gedragscode zijn voorzorgsmaatregelen opgenomen om (risico op) schade aan beschermde soorten te minimaliseren. Deze voorzorgsmaatregelen zijn opgenomen in de hoofdstukken 3, 4 en 5 van de gedragscode, handelend over respectievelijk 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting', 'bestendig beheer en onderhoud' en 'bestendig gebruik'. Binnen deze hoofdstukken wordt nader onderverdeeld naar (clusters van) activiteiten. Daarnaast wordt in de hoofdstukken 4, 5 en 6 aandacht besteed aan de vraag wat te doen bij onvoorzien natuurwaarden tijdens werkzaamheden.

Bij de uitwerking van protocollen van voorzorgsmaatregelen per activiteit worden (al dan niet bij wijze van voorbeeld) soorten en soortgroepen bij naam genoemd. Hierbij worden zowel soort(groepen) van tabel 2 als tabel 3 genoemd. Het is evident dat te allen tijde goed voor ogen gehouden dient te worden bij welke combinatie van situatie en soort(groep) de vrijstelling geldt, dan wel dat ontheffing aangevraagd dient te worden.

De voorzorgsmaatregelen in de gedragscode zijn minimumnormen voor zorgvuldig handelen, waar de gebruiker van de gedragscode zich in ieder geval aan moet houden. Waar in de gedragscode staat "Hoe kan schade aan beschermde soorten worden geminimaliseerd?", beschouw ik de daar beschreven voorzorgsmaatregelen als bedoeld om schade aan beschermde soorten te voorkomen. Waar in de gedragscode staat "zo veel mogelijk", "in redelijkheid" of "in beginsel", beschouw ik de daar beschreven voorzorgsmaatregel als de concreet na te leven gedragsregel.

Dienst Regelingen
Team Vergunningen en
Ontheffingen Uitvoering

Datum
11 december 2009

Onze referentie
TRCDR/2009/5186

Het in paragraaf 7.1 van de gedragscode voorgestelde 'spreekuur' spreekt mij bijzonder aan. Hierin worden projectleiders van initiatieven in de gemeente Barneveld in contact gebracht met een deskundige op het gebied van natuurwet- en regelgeving en door hem/haar op de hoogte gebracht van de consequentie van de natuurwet- en regelgeving, inclusief deze gedragscode, die op het initiatief van toepassing zijn. Hierbij vormt de gedragscode een basis die ruimte biedt voor lokaal maatwerk, toegesneden op de lokale situatie en de soort(en) waar het om gaat. Een en ander onder de voorwaarde dat dit deugdelijk gebeurt onder leiding van een ecologisch deskundig persoon. Op deze manier wordt naar mijn oordeel, door op lokaal niveau soortspecifieke voorzorgsmaatregelen te nemen, aanvullend op de minimumnormen, wezenlijke invloed op beschermde soorten voorkomen.

Dienst Regelingen
Team Vergunningen en
Ontheffingen Uitvoering

Datum
11 december 2009

Onze referentie
TRCDR/2009/5186

Natuurkalender

In de gedragscode wordt gebruik gemaakt van (natuur)kalenders. Wellicht ten overvloede wijs ik u erop dat een natuurkalender een hulpmiddel is voor de planning van werkzaamheden, ten behoeve van het minimaliseren van eventuele verstoring van flora en fauna. Temperatuur en klimaat zijn belangrijk voor de fasen in de levenscyclus van soorten en de plaatsen waar zij zich bevinden. De aangegeven gunstige en ongunstige perioden staan daarom niet vast, maar het zijn richtlijnen.

Zo kan in een natuurkalender staan dat de paddentrek half maart begint. Maar als het voorjaar zacht is en de temperatuur hoger is dan gemiddeld, kan de paddentrek naar februari verschuiven. Daarnaast verschilt de gemiddelde temperatuur in Noord-Nederland van die in Zuid-Nederland. Daarom kunnen de actieve perioden van bepaalde soorten verschillen, afhankelijk van de regio waarin zij voorkomen. De natuurkalenders kunnen daarom slechts een indicatie geven.

In de gedragscode wordt in diverse paragrafen vermeld dat versturende werkzaamheden ten aanzien van broedvogels buiten het broedseizoen uitgevoerd zullen worden. Ik wil u erop wijzen dat voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd wordt in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de meeste vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Voorts wijs ik u erop dat verblijfplaatsen van standvogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, jaarrond zijn beschermd.

Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert jaar in jaar uit terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Dergelijke nesten voor eenmalig gebruik genieten de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet slechts gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn. Als wordt gewerkt buiten het broedseizoen of maatregelen worden getroffen die moeten voorkomen dat vogels zich gedurende het broedseizoen op de bouwplaats vestigen, is voor deze soorten geen ontheffing nodig.

Op de volgende categorieën van nesten zijn de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet echter ook buiten het broedseizoen van toepassing:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. Nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Dienst Regelingen
Team Vergunningen en
Ontheffingen Uitvoering

Datum
11 december 2009

Onze referentie
TRCDR/2009/5186

Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: oeverzwaluw) zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Deze vallen onder categorie 5.

Deze bij dit besluit gevoegde indicatieve lijst kan gebruikt worden als hulpmiddel bij het bepalen of ontheffing nodig is of dat maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats te behouden. De functionaliteit kan bijvoorbeeld gewaarborgd worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Ook is in sommige gevallen een omgevingscheck nodig. Door een deskundige moet dan worden vastgesteld of er voldoende gelegenheid voor de betreffende soortsoort om zelfstandig in omgeving vervangend nest te zoeken/bouwen. Indien dit niet voor handen is, dan dient, voor zover mogelijk, alternatieve nestgelegenheid aangeboden te worden. Indien dat niet mogelijk is, dient ontheffing aangevraagd te worden. Het is de verantwoordelijkheid van de gebruiker van de gedragscode om gemotiveerd en gedocumenteerd te bepalen onder welke categorieën nest een voorkomende vogelsoort valt.

Om rekening te kunnen houden met de actuele gevoelige perioden van soorten die voorkomen in het werkgebied, raad ik u aan om een deskundige te betrekken bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden.

Beoordeling

Benutting of economisch gewin

Naar mijn oordeel vindt er bij de werkzaamheden die genoemd worden in de gedragscode geen benutting of economisch gewin plaats ten aanzien van beschermde soorten.

Zorgvuldig handelen

Naar mijn oordeel wordt door het nemen van de in de gedragscode genoemde voorzorgsmaatregelen zorgvuldig gehandeld. Er wordt op passende wijze gewaarborgd dat wezenlijk negatieve invloed op beschermde soorten wordt voorkomen.

Dienst Regelingen
Team Vergunningen en
Ontheffingen Uitvoering

Datum
11 december 2009

Onze referentie
TRCDR/2009/5186

Gunstige staat van instandhouding en andere bevredigende oplossing

In het kader van de goedkeuring van de gedragscode is aan de orde of er zorgvuldig wordt gehandeld en of er geen benutting of economisch gewin plaatsvindt ten aanzien van beschermde soorten. Bij een correcte naleving van de gedragscode is gewaarborgd dat de betreffende maatregelen geen wezenlijke invloed kunnen hebben op soorten. De gebruiker van de gedragscode maakt immers ter zake een beoordeling door invulling van het afsprakenformulier Gedragscode. Vervolgens worden de voorzorgsmaatregelen daarop afgestemd. De gunstige staat van instandhouding van de soorten wordt daarmee gewaarborgd. In de fase van planning van werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de vraag of er een andere bevredigende oplossing bestaat voor de werkzaamheden. Ik raad u dan ook aan om dit aspect in een vroeg stadium van de planning te beoordelen en om de besluitvorming hieromtrent te documenteren.

Zorgplicht

Ik wil u er op wijzen dat voor alle soorten de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet geldt, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling op grond van een goedgekeurde gedragscode. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

Conclusie

Gezien bovenstaande overwegingen en met inachtneming van de aanvullingen en aanpassingen, ben ik van mening dat de gedragscode een werkwijze voorschrijft die voldoet aan de vereisten in artikel 16c van het Besluit.

Derhalve keur ik de Gedragscode Flora- en faunawet voor de Gemeente Barneveld 4 maart 2009 goed.

Beperkingen van de gedragscode

De vrijstelling op basis van deze goedkeuring geldt overigens alleen voor die werkzaamheden en die soorten waarvoor in de gedragscode voorzorgsmaatregelen zijn opgenomen. Daarbij dient uitdrukkelijk het reeds eerder aangehaalde onderscheid gemaakt te worden tussen die situaties waarin voor zowel tabel 2-soorten als tabel 3-soorten en vogels een vrijstelling geldt aan de hand van deze gedragscode en die situaties waarin alleen voor tabel 2-soorten een vrijstelling geldt aan de hand van deze gedragscode en voor tabel 3-soorten en vogels ontheffing dient te worden aangevraagd.

Voor de volledigheid wijs ik u er op dat voor het elders terugplaatsen of uitzetten van planten- en diersoorten, een maatregel die genoemd wordt in de gedragscode om schade aan beschermde soorten te voorkomen, een ontheffing van artikel 13 en 14 van de Flora- en faunawet nodig kan zijn.

Een goedgekeurde gedragscode op grond van de Flora- en faunawet treedt niet in de plaats van een passende beoordeling met betrekking tot de instandhouding van habitats (gebiedsaspect) die mogelijk aan de orde is indien de voorgenomen werkzaamheden plaats vinden in of in de nabijheid van een Habitatrictlijngebied of een Vogelrichtlijngebied. Ook is een goedgekeurde gedragscode geen indicatie voor de uitkomst van een eventuele toets Vogelrichtlijn en/of Habitatrictlijn. Het soortenaspect - inclusief bijlage IV van de Habitatrictlijn - is een onderwerp van de Flora- en faunawet, terwijl het gebiedsaspect expliciet aan de orde is bij de passende beoordeling conform Vogelrichtlijn en Habitatrictlijn. Het gebiedsaspect van voornoemde Europese richtlijnen is geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998. Het bevoegde gezag voor het aanvragen van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 is de Provincie waar het project wordt uitgevoerd.

Dienst Regelingen
Team Vergunningen en
Ontheffingen Uitvoering

Datum
11 december 2009

Onze referentie
TRCDR/2009/5186

Duur geldigheid van de gedragscode en evaluatie

De goedkeuring geldt voor een periode van vijf jaar. Op basis van een door de gemeente Barneveld uitgevoerde evaluatie van de doeltreffendheid en werkbaarheid van de gedragscode, zal de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit na die periode een besluit nemen over verlenging van de goedkeuring.

Vanuit ecologisch perspectief is vooral de vraag relevant of de uitgevoerde maatregelen het gewenste effect gehad hebben op de beschermde soorten. Ik raad u daarom aan om de populatie(s) van de beschermde soorten en de effectiviteit van de uitgevoerde maatregelen te laten monitoren door een deskundige.

Op grond van artikel 16c, lid 2, van het Besluit kan het goedkeuringsbesluit worden ingetrokken indien naar het oordeel van de minister van LNV de instandhouding van de soorten, bedoeld in artikel 16b, lid 2, onderdeel b, of de trend in de staat van instandhouding van deze soorten daartoe noodzaakt.

Beroepschrift

Binnen zes weken na de dag waarop dit besluit ter inzage is gelegd kunnen belanghebbenden een beroepschrift indienen bij de sector bestuursrecht van de rechtbank binnen het rechtsgebied waarvan de indiener van het beroepschrift zijn woonplaats in Nederland heeft.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKWALITEIT,

G. Verburg

